

G. LUDEN & C:O

“Assurans-Sprutan”.

(Patenterad i Sverige, samt patent sökt å densamma äfven i de fleste öfriga länder.)

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

»Elden är en god tjänare, men en elak husbonde; — en god vän, men en fruktansvärd fiende.»

Då elden erhållit öfvermakten skonar den intet. Palatset och hyddan, den fattige och den rike stå lika nära faran af dess härjande förödelse. Arbeten, åt hvilkas fullbordande åtgått århundraden, nedlägger den ofta, inom några timmar, till

G. LUDEN & C:O

“Assurans-Sprutan”.

(Patenterad i Sverige, samt patent sökt å densamma äfven i de fleste öfriga länder.)

»Elden är en god tjänare, men en elak husbonde; — en god vän, men en fruktansvärd fiende.»

Då elden erhållit öfvermakten skonar den intet. Palatset och hyddan, den fattige och den rike stå lika nära faran af dess härjande förödelse. Arbeten, åt hvilkas fullbordande åtgått århundraden, nedlägger den ofta, inom några timmar, till

aska. Det är väl värdt allas vår uppmärksamhet, och den medborgerliga pligten fordrar dessutom, att hvar och en så mycket som möjligt är beredd att möta denna farliga fiende — som ej på förhand låter ana sin ankomst — och, genom dess bekämpande, försvara sitt eget och nästans lif och egendom.

Hvarje eldsvåda har en liten början, som gör att man desto förr måste bli herre deröfver, ju hastigare man kan föra en tillräcklig qvantitet vatten i beröring med densamma. Man kan med anledning deraf säga, att: »Några kannor vatten genast vid en eldsvådas utbrytande äro nyttigare än tusentals kannor en half timma senare». Hufvudsaken för hvarje eldsläckning blir alltså att hafva vatten i beredskap. *Risken* mot eldfara för ett ställe är således beroende af denna omständighet och blir ungefär i omvänt förhållande som vattnet finnes anordnad för eldens snaraste släckning.

Der vattenledning icke finnes är risken mycket stor. Brandordningarne föreskrifva visserligen, att ett visst antal pytsar, jemt ett par handtrycksprutor, skola finnas inom hvarje hus; men författarna till dessa brandordningar hafva förglömt det viktigaste, nämligen »*vattnet*», tillfölje hvaraf det ej sällan händer, att uti sådane hus ej en enda vattendroppe finnes, eller, om vatten der verkligen skulle vara att tillgå, att en allt för lång tid åtgår innan de föreskrifna pytsarne fås reda på och blifva fyllda, samt handtrycksprutorna blifva i brukbart skick, igångsatte m. m.; — att elden dessförinnan erhållit en så stor öfverhand, att *tusentals* kannor vatten sällan kunna släcka hvad kanske *en* enda kanna skulle hafva gjort vid eldens utbrott.

Der åter vattenledning finnes, är risken mot större eldsvådor mindre. Vattenledningen har för all eldsläckning stora fördelar och innebär en viss säkerhet, hvarföre ej något samhälle borde underlåta att anskaffa dylik, der i öfrigt omständigheterna sådant medgifva. Men med vattenledningens anskaffande är man ej berättigad att tro, det alla försigtighetsmått mot eldfara äro vidtagna. Vi beröra icke här de allmänna brandkårerna och deras redskap, som inom hvarje samhälle böra finnas och hvilka, ehuru afsedda för all eldsläckning, dock vanligen kunna tillstädeskomma först någon tid efter en eldsvådas utbrott och då elden erhållit större dimensioner, utan syfta endast på den brandredskap inom hvarje egendom hvil-

ken bör stå husets innevånare till buds och som genast och först af alla skall anlitas i händelse eldsvåda utbryter, för att vara i verksamhet innan brandkåren med sin redskap hunnit anlända*). Man kan uti en bygnad hafva vattenledning till hvarje våning äfvensom slangar, genom hvilka vattenstrålar vid afprofningar kunna sändas till hvarje punkt af hela bygnaden; men dock händer det ofta, att en sådan bygnad, då elden kommit lös, helt och hållet nedbrinner. Orsaken härtill är, att elden och röken få öfverhanden innan slangarna blifvit utlagda och vattnet hunnit påsläppas, för att ej tala om innevånarnes ovana vid behandlingen af dessa redskap och om den villervalla som vid sådana tillfällen vanligen uppstår.

Hvar och en, med någon eftertanka, skall säkerligen inse nödvändigheten, att på hvarje ställe der lif och gods äro underkastade eldfara, en viss kvantitet vatten alltid finnes lätt tillgänglig och afsedd endast för eldsläckning; likasom att detta vatten förvaras uti ett lätt transportabelt kärl, försedt med en lätt skött handspruta, på det att vattnet med största fördel må kunna utkastas på de brinnande föremålen; ty det är en af fackmän känd sak, att, vid eldsläckning i allmänhet, det mera är *kraften*, hvarmed vattnet kastas mot de brinnande föremålen, än sjelfva kvantiteten af vattnet, som åstadkommer släckningen, enär en vattenstråle, som med kraft stöter mot

*) Vi hänvisa t. ex. till ett i Dagens Nyheter för måndagen den 15 oktober 1877, omnämndt fall i tändsticksfabriken vid Igeldammarne, der vattenledningen var afstängd då den skulle för detta ändamål anlitas.

»En beklaglig tilldragelse, som lätt kunnat medföra ännu större olycka, timade sistlidne fredags morgon kl. 9 i tändsticksfabriken vid Igeldammarne. En arbeterska, som var sysselsatt med doppning af stickor, råkade härunder att genom någon ovarsamhet få sina kläder antända. Omhvärd af lågor, rusade den olyckliga in uti askfyllningssalen, der för tillfället såväl hela arbetspersonalen var tillstädes som ock fanns den rikaste tillgång på lätt antändliga ämnen, nemligen stickor och lådor. En rådig man bland arbetarne, som genast insåg den fara som hotade icke allenast den antända, utan ock alla de andra innevarande — ett antal af öfver 100 personer — kastade ögonblickligen omkull qvinnan och lyckades att med sin rock qväfva elden. Den illa brända affördes till Serafimerlasarettet, der hon etter 24 timmars förlopp afled, efter att hafva utstått förfärliga plågor.

En omständighet som här hade kunnat medföra en olycka: ännu större än den vid Tidaholm, var att vattenledningen, hvars hjälp fabriken raske ingenjör genast var betänkt på att anlita, för tillfället och *honom ovetande* blifvit afstängd. Fabriksbyggnaden är af trä och de rum, der ofvan beskrifna sorgliga scen tilldrog sig, äro belägna 1 trappa upp.»

ett brinnande föremål, dels intränger i detsamma, dels sprider sig deromkring och sålunda verkar på en större yta än då den svagt framkommer.

De första handsprutor, af dessa slag, som blefvo konstruerade och hvilka, enligt historien, egde sin tillvaro redan 200 år före Christi födelse, äro de vanliga handtrycksprutorna hvilka man ännu i dag får se i nästan hvarje hus. Under det sista århundradet, och i synnerhet under de sista 30 åren, hafva snart sagdt hundratals handsprutor af olika konstruktioner, till hvilka äfven de s. k. extinktorerna och hydronetterne kunna räknas, blifvit uppfunna, och deras resultat visat sig vara mer eller mindre tillfredsställande. Behovvet af en ändamålsenlig brandspruta, af enkel och hållbar konstruktion, som med lättskötthet förenat behörig verkan vid dess användande och som varit lätt att förflytta från ett ställe till ett annat och dessutom billig i pris och underhåll, har, med ett ord, kostat åratals experimenter och betydliga kapitaler.

Undertecknade, som en längre tid experimenterat i detta syfte, tro sig hafva lyckats med resultatet af dessa experimenter och erbjuda derföre till allmänheten en ny patenterad brandspruta, under namn af:

“Assurans-Sprutan“

hvilken innehar alla ofvannämnda egenskaper.

»Assurans-Sprutan», med sitt för eldsläckning bestämda vatten, erbjuder större säkerhet mot eldfara än någon annan spruta, och kunna dess fördelar sammanfattas uti följande punkter:

1). Försedd med en tillräcklig vattenquantitet, står den alltid färdig att användas, utan att särskilda förberedelser behöfva iakttagas, vid en eldsvådas utbrytande, och kan derigenom en mindre eld släckas med densamma, innan man ännu, t. ex. vid användandet af en kemisk extinktor, hunnit sönderslå gas-satsen, låta gasen utveckla sig till ett tillräckligt tryck, och få apparaten på ryggen färdig till anfall.

2). Den är af ändamålsenligaste konstruktion, lättare i vikt och följaktligen bekvämare att bära än någon kemisk extinktor, eller annan spruta.

3). Dess skötsel är så enkel att ingen föregående kännedom derom är nödig. Den arbetar så lätt att till och

med ett barn om 8 år med bekvämlighet kan ensam på samma gång pumpa, sköta slangen och rikta strålen, hvilket ingalunda är fallet med någon annan pytsspruta eller de kemiska extinktorerna.

4). Den släcker, vid en eldsvådas början, med en ringa vattenkvantitet, mera verksamt och hastigare än de kemiska extinktorerna, äfven den mest intensiva eld, åstadkommen t. ex. genom tjära, petroleum m. m. Dessutom har den ej olägenheten att, såsom fallet är med extinktorer med gasladdningar, sönderbryta strålen hvarigenom effekten minskas.

5). Genom »Assurans-Sprutan», som kastar strålen till en betydlig höjd, kan man jemväl släcka elden af brinnande tak, något som, genom pytsar eller de gamla handtycksprutorna, är omöjligt. Den kastar vattnet intill c:a 50 fot i längd, då deremot en vanlig kemisk extinktor med stark laddning endast förmår att kasta vattnet högst 35 fot.

6). Någon explosion kan med Assurans-Sprutan aldrig inträffa, hvilket deremot lätt är fallet med den kemiska extinktoren, då kärlet under tidernas längd blifvit försämradt. — Assurans-Sprutans behandling innebär ej någon som helst fara.

7). Med Assurans-Sprutan, som mera verkar genom strålens kraft, än genom en stor vattenmängd, undvikes den stora skada å möbler och husgeråd, som vanligen förorsakas vid eldsvådors dämpande medelst pytsar.

8). Assurans-Sprutan kan, tillfölje af sin enkla, men solida konstruktion, aldrig komma i olag, helst cylinder, piston, pistonstång, luftkärl samt ventiler — de sistnämnda kulventiler — äro af metall. Kärlet förfärdigas af jernplåt, zink, eller koppar. Sprutan kan dessutom af en hvar med största lätthet söndertagas och åter sammansättas, utan någon föregående kännedom om densamma.

9). Assurans-Sprutan är den billigaste pytsspruta som existerar, och priset å densamma är ungefär tre gånger lägre än det för den billigaste kemiska extinktor.

10). Försedd med en extra, särdeles praktisk strålspridare, kan Assurans-Sprutan användas såsom en utmärkt trädgårds-spruta.

Enär hvarje eldsvåda, såsom nämnt är, har en liten början, och Assurans-Sprutan kan af *en* person bäras till hvilket ställe som helst, äfven till trängare vinklar och vrår af ett hus, der

eldsvåda utbrutit, så kan elden lätt bekämpas vid dess första utbrott och dess spridande förhindras, tillfölje hvaraf äfven hvarje större eldsvåda bör kunna undvikas.

Vi ha i första rummet egnat vår uppmärksamhet vid ett durabelt arbete, men hafva å andra sidan ej förglömt, att gifva Assurans-Sprutan ett elegant yttre, hvarigenom den utgör en verklig prydnad och kan, såsom sådan, placeras ej endast i tamburer utan äfven i de finaste rum, något som bör vara af desto större praktisk betydelse för städer utan vattenledning, hvarest, under kallare vintrar, det i sprutan befintliga vattnet lätt skulle frysa till is, om sprutan placerades i förstugor eller andra för kölden utsatta ställen.

Assurans-Sprutan egnar sig för alla ställen, der lif och gods äro underkastade eldfara, såsom för hvarje slott, museum, bibliotek, teater eller andra dylika ställen hvarest folk äro församlade, hotell, lasarett, fängelse, kyrka, skola, embetsverk, polis-, brand- och jernvägsstation, kasern, fabrik, magasin, privathus, landtställe, landtegendom, bruk, bank, kontor, butik, fästning, krigsfartyg, ångbåt, segelfartyg, postkupé å jernvägar etc.

Då emellertid en pyttsspruta är nödvändig för hvarje hus, och Assurans-Sprutan är den billigaste och ändamålsenligaste pyttsspruta som finnes, så kan hvarje samhälle och försäkringsbolag, som är mån om sin tillvaro, till stor säkerhets betryggande och mot en ringa kostnad för den enskilde, lätt ändra sina brandordningar derhän, att, hvarje husegare blefve ålagd, att, jemte vattenpytsarne och i stället för de gamla ännu i bruk varande opraktiska handtrycksprutorna, anskaffa en, eller flere Assurans-Sprutor, allt efter omfång och område, hvilka alltid, på af brandsynen bestämda ställen, skulle stå fyllda med vatten, som endast och allenast vore tillåtet att begagna för eldsläckning och afprofningar. En dylik ändring i brandordningarne är nu väl behöflig och med tidens kraf fullt öfverensstämmande.

Vi våga till slut hoppas, att Assurans-Sprutan och vår sträfvan i allmänhetens intresse för införandet af densamma, skall vinna den uppmärksamhet och den uppmuntran som samma verkliga förtjenar.

Stockholm i Oktober 1877.

Ludin & C:o.

PRISKURANT:

Assurans-Sprutan tillverkas inom Sverige och försäljes tills vidare endast af ofvanstående firma, men kommer framdeles äfven att försäljas genom agenter i landsorten till nedanstående priser, utan förbindelse:

	Kr.	öre.
complett med fullständig slang, strålrör och strål- spridare samt		
Kärlet af zink, rödt, lackerad	36:	—
» » zink, d:o d:o med ornament	38:	—
» » zink, lackerad med ornament och pum- pen försilfrad ofvanför kärlet	45:	—

Då kärlet önskas af koppar eller annan metall blir priset jemförelsevis högre.

Emballage extra.

Allt per Netto Kontant.

Stockholm i Oktober 1877.

LUDIN & Co,

PRISKURANT

Assurans-prämien tillräkna inom Sverige och försäkras
tills vidare vidkast af öfverstående namn men kommer hänse
les afven att försäkras genom agenter i andra orter till nedan
nämnda priser, utan förbindelse:

47	komplet med fullständigt stång, strålar och stång
36	spindlar samt
35	Kärl af sink rödt lackerat
32	sink d. 5 med ornament
43	sink lackerat med ornamentet och pun
	den försilfrad öfverhöjnings förtät
	En karot gäskes af koppar eller annan metall till priser som
	konstnärns lörd
	Emballege extra
	Allt per N:o 10 Komman

Stockholm i Oktober 1877

LUDIN & CO.